

PROJEKAT ENTERIJERA BICIKLISTIČKOG CENTRA NA PALIĆU

INTERIOR DESIGN OF BICYCLE CENTER IN PALIC

Stefan Strajin, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad*

Oblast- DIZAJN ENTERIJERA

Kratak sadržaj – Rad se bavi detaljnom analizom železničke stanice na Paliću i njenom transformacijom, tj. prenamenom u biciklistički centar, pri čemu se vodilo računa da se celina u kojoj se objekat nalazi ne narušava, s obzirom da je objekat pod zaštitom Međupštinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotice.

Ključne reči – Železnička stanica, Palić, prenamena, biciklistički centar, adaptivna arhitektura

Abstract – The paper deals with a detailed analysis of the railway station in Palić and its transformation, i.e. conversion into a cycling centre, while care was taken to ensure that the whole in which the facility is located is not damaged, given that the facility is under the protection of the Subotica Inter-municipal Institute for the Protection of Cultural Monuments.

Keywords: Railway Station, Palic, conversion, bicycle centre, adaptive architecture

1. UVOD

1.1. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja je arhitektonski program biciklističkog centra, njegova funkcija i prostorna organizacija.

1.2. Cilj istraživanja

Cilj ovog rada je izučavanje problema arhitektonskog programa kao što je biciklistički centar kroz analize relevantnih parametara za projektovanje enterijera, pri tom uzimajući u obzir analizu konteksta, prostornu organizaciju, funkcionalnu analizu, upotrebu materijala, novih tehnologija u enterijeru, kao i odnos primene prirodnog i veštačkog osvetljenja u definisanju kompleksnih enterijerskih celina karakterističnih za ovakav arhitektonski program.

1.3. Pojam biciklističkog centra

Pojam biciklističkog centra se vezuje za biciklizam u zatvorenom prostoru koji se često naziva i spinovanjem. U pitanju je oblik vežbanja sa časovima koji se fokusiraju na izdržljivost, snagu, intervale, visoki intenzitet i oporavak, takođe podrazumeva korišćenje specijalnog stacionarnog bicikla za vežbanje sa zamajcem utegnutim u postavku.

1.4. Pojam adaptivne arhitekture

„Adaptive reuse is the process of changing a building's function to accommodate the changing needs of its users” [1]. Ovo je jedna od mnogobrojnih definicija adaptivne arhitekture koja najbliže opisuje temu ovog rada.

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bio dr Marko Todorov, vanr. prof.

Termin se može objasniti kao pojam koji predstavlja prilagođavanje starih struktura za nove svrhe na više različitih nivoa. Postoje mnogobrojni načini da se objekti prilagode novim namenama. Neki od njih su prilagođavanje promenom fasade, uvođenjem novog mobilijara, promenom pregradnih zidova ili drugih elemenata.

2. BICIKLISTIČKI CENTRI – STUDIJE SLUČAJA

2.1. Kriterijum odabira studije slučaja

Nepostojanje biciklističkih centara za trening, fizičku aktivnost u okvirima naše zemlje i težnja za uklapanjem u savremene biciklističke tokove doveli su do analize biciklističkih centara u internacionalnim krugovima. Rezultati te analize govore da se više ne grade klasični sportski objekti, sada su to tzv. biciklistički centri, koji svojim programom obuhvataju ne samo profesionalne takmičare, već i amatere kao i lokalno stanovništvo koje se uključuje u aktivnosti centra. Raznolikost programa ovakvih centara omogućava fleksibilno korišćenje objekta, pa se na taj način jedan ovako zahtevan i kompleksan prostor daleko lakše održava, odnosno finansira.

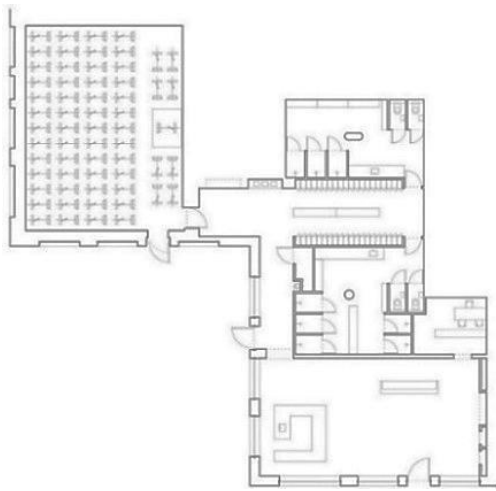
Od 5 primera studije slučaja, 3 primera se nalaze u Zapadnoj Evropi u razvijenijim državama, jedan primer se nalazi u Srednjoj Americi (Meksiku) i jedan u Istočnoj Evropi (Rusiji). U prilog tome ide da su to države sa višim standardom i ekonomskom moći, dok je naša država u periodu tranzicije već duži niz godina.

2.2. Biciklistički centar – primer br. 1 [2]

PROSTORNO – PROGRAMSKA ORGANIZACIJA: Prostorno – programska organizacija je razučena, razvijena pod velikim arhitektonskim okvirom tri različite funkcionalne zone. Ulazni deo sa barom gde se proizvode zdravi proizvodi i pultom gde se mogu dobiti informacije o načinu funkcionisanja ovog centra, sa kancelarijskim prostorom čine prvu funkcionalnu zonu.

Druga funkcionalna zona predstavlja dugačak, prostran hodnik sa ormarićima za lične stvari u odnosu na koji su simetrično postavljene muška i ženska svlačionica sa toaletima, tuš kabinama, umivaonicama sa ugrađenim fenovima za kosu.

Nastavak tog dugačkog hodnika je prilaz biciklističkoj sali koja je zvučno izolovana, poseduje svu potrebnu opremu za odvijanje treninga, kao što su zvučnici i ventilacioni sistem za protok svežeg vazduha, koja ujedno i predstavlja treću funkcionalnu zonu.

Slika 1. Osnova prizemlja

ARHITEKTONSKI NARATIV: Okruženje u kome se korisnici osećaju prijatno ima maksimalno otvoreni prostor ka spoljašnjosti koje se postiže kroz prirodno osvetljenje. Prozori u prostoriji koja je ulazni deo su uređeni u modernom stilu, oni su ne samo veliki, već i dovoljno otvoreni bez ikakvih teških i gustih zavesa. Sa fotografija se jasno uočava težnja ka jednostavnosti u dizajnu, malo složenih kombinacija boja i oblika. Ispravna geometrija koja se odnosi na nameštaj i dekorativne elemente. Sagledava se prozirni zid sa promenljivim LED tekstovima u ulaznom delu.

MOBILIJAR: Instalacije na plafonu su jasno sagledive, obojene u belu boju da se uklopi sa mobilijarom i generalno celokupnim enterijerom. Prostor ovog objekta deluje izuzetno sterilno, dominira bela boja koja svakako i otvara ovaj prostor, čini ga vizuelno prostranijim.

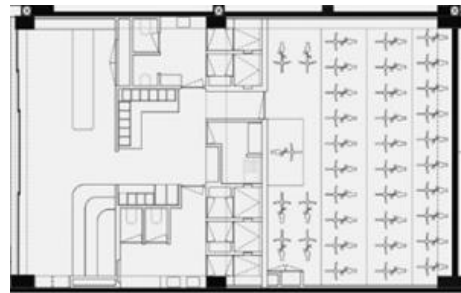
KARAKTERISTIČNE FUNKCIONALNE CELINE: Što se funkcionalnih celina tiče, u osnovi možemo jasno sagledati podelu između zona. Radi se o prizemnom fitness centru koji kombinuje fitness sa vrhunskim ugostiteljskim iskustvom. Lokal je smešten u prizemlju stambene zgrade. Prva celina može se definisati kao ulazna partija sa prodavnicom sokova koja nudi organske proizvode kao što su smutiji, sveži sokovi i zdrava hrana. Druga celina koja se može izdvojiti je prostor sa svlačionicama i uniseks prostor sa ormarićima. Treća celina, ujedno i najbolje akcentovana, u osnovi je povezana sa prve dve celine hodnikom kroz koji se pristupa zvučno izolovanom studiu sa čak 27 zvučnika koji pružaju impresivno muzičko iskustvo tokom treninga.

2.3. Biciklistički centar – primer br. 2 [3]

PROSTORNO – PROGRAMSKA ORGANIZACIJA: Prostorno – programska organizacija ovog projekta je kompaktna, jednostavna i konkretno podeljena. Kretanje je jasno definisano od ulaznog dela na početku do biciklističke sale na kraju. Prostorije su uklopljene u pravougaonu osnovu u rasteru 3 x 2 stuba. Pokušaj stvaranja okruženja u kojem je svaki entitet prikazan infuzijom boja i tekstura koje su simbolične za njihovo oživljavanje prostora.

ARHITEKTONSKI NARATIV: U ovom projektu se prikazuje duh najveće biciklističke trke na svetu i atletske događaj sa tradicijom i multikulturalizmom prepun boja. Enterijer

centra je inspirisan plakatima za ove događaje u periodu od 1920-ih, pa sve do 1950-ih. Autori su hteli da prikažu estetiku ovog projekta kroz boje, izvore svetlosti i materijale.

Slika 2. Osnova prizemlja

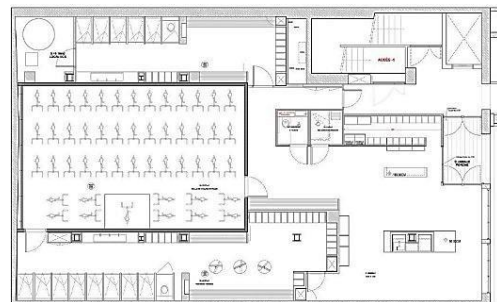
MOBILIJAR: Mobilijar i samo uređenje enterijera podređeno je najvećoj biciklističkoj trci na svetu. Kao i sama trka, ono je podeljeno u etape koje se može sagledavati kroz oblikovanje mobilijara. Primer toga su tri nivoa štanda kod same recepcije, na ulazu, koji oponašaju podijum aludirajući na okupljanje biciklista pre i posle treninga.

KARAKTERISTIČNE FUNKCIONALNE CELINE: Izdvajaju se 3 karakteristične funkcionalne celine od kojih je jedna ulazni deo sa delom za sedenje, druga celina je u suštini prelazni prostor za ulazak u salu koja sadrži kupatila sa obe strane hodnika.

Kupatila poseduju osvetljena ogledala, geometrijske oblike i dijapazon različitih boja. Treća celina i najbitnija je mračni biciklistički studio, gde su se autori poigrali dekonstruisanim linearnim osvetljenjem kao poziv da korisnik ovog prostora da sve od sebe bez želje da se zaustavi do samog kraja treninga.

2.4. Biciklistički centar – primer br. 3[4]

PROSTORNO – PROGRAMSKA ORGANIZACIJA: Štamparija i banka su prethodna funkcija ovog prostora koji je bilo teško optimizovati sa niskim plafonom i postići željene efekte. To je na neki način postignuto specijalno dizajniranim osvetljenjem koje optočava strukture i ravnomerno osvetljava i zagreva taj isti prostor.

Slika 3. Osnova prizemlja

ARHITEKTONSKI NARATIV: Okruženje u kom se korisnici osećaju prijatno i dostupno svim slojevima društva. Kroz pažljiv odabir materijala iznete su smernice gde enterijer treba da bude živahan i da odražava ideologiju brenda.

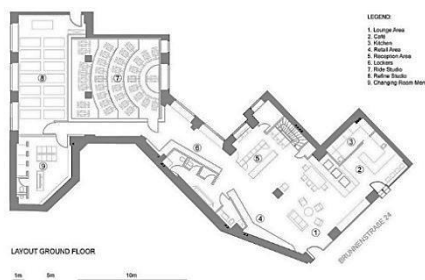
MOBILIJAR: Arhitekta su za ovaj projekat dizajnirali niz nameštaja po meri da bi se uklopili u novoprojektovane gabarite prostorija. Mobilijar je oplemenjen savremenim stavovima kako bi se optimizovala udobnost i stvorio osećaj esencijalnosti kroz dizajn sitnih, suptilnih detalja enterijera.

Kao i obično u projektima ove projektantske kuće, za dizajn se koristi mali broj materijala. Mesingana okretna ogledala u svlačionicama su ponovljena verzija tradicionalne francuske „coiffeuse”, sa ugrađenim fenom za kosu. Takođe, mesing se koristi za svetla koja su napravljena po meri kako bi odgovarala prostoru, kao i unutar polica i radne površine predvorja. Beton ima posebno mesto kao materijal u okviru ove arhitektonske prakse i korišćen je za livejne recepcije. Za ugrađivanje logotipa kompanije primenjena je posebna tehnika livejnja. Fracunski hrast, koji se tradicionalno koristi za izradu bačvi, napravljen je za dizajn jednostavnih klupa u studiju.

KARAKTERISTIČNE FUNKCIONALNE CELINE: Od karakterističnih funkcionalnih celina u osnovi se sagledava ulazni deo sa recepcijom i maloprodajnim delom na zidu. Kao najbitnija funkcionalna celina je biciklistički studio oko kojeg je artikulisan ovaj projekat, simetrično omeđen muškom i ženskom svlačionicom.

2.5. Biciklistički centar – primer br. 4[5]

PROSTORNO – PROGRAMSKA ORGANIZACIJA: Prostorno – programska organizacija je jasno definisana. Po površini prostor za korisnike i radnike je srazmeran i jasno odvojen fizičkim i vizuelnim pregradama. Pristup objektu ima dva različita ulaza. Glavni ulaz je direktno povezan sa recepcijom i maloprodajnim delom kroz deo za sedenje sa pogledom na park spolja. Drugi ulaz je usko povezan sa restoranom i kuhinjom gde se proizvodi i poslužuje veganska hrana, mesto koje je ujedno pogodno i za urbane nomade sa potencijalom za zajedničku saradnju.

Slika 4. Osnova prizemlja

ARHITEKTONSKI NARATIV: Ovaj biciklistički centar vodeći je projekat za novi koncept u velnes sektoru koji spaja zdravlje, kondiciju i stil, čime je zabeležen veliki potencijal. Iako su tradicionalne teretane vodile neutralniju ili čak prijatniju atmosferu, predlog arhitekata sledi savremeni duh jedinstvenosti i jednostavnosti priznajući manje netaknutu i prirodnu stranu stvari. Tamo gde staro ili čak propadanje ne podrazumeva zastarelost, već upravo suprotno, priliku za pronalaženje posebnosti. Kao takav, dizajn spaja već postojeće s novim, stvarajući novi prostor za samospoznaju.

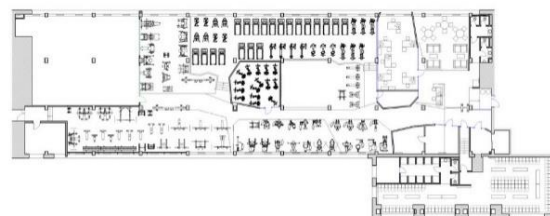
MOBILIJAR: Mobilijar je pažljivo biran, počev od najsitnijih detalja rasvete, preko stolica, barskih stolica, dezena pulta u kuhinji do velikog mesinganog parazita koji ostavlja najjači utisak na samom ulazu u ovaj studio. Odabirom mobilijara enterijer prostora podseća na skandinavski stil kojeg karakteriše mobilijar jednostavne forme, lagan nameštaj ergonomično dizajniran. Komadi mogu imati zaobljenu ili geometrijsku formu, ali su linije u tom slučaju uvek svedene, a boje uglavnom umerene. Ovaj projekat oslikava veliku osvetljenost prostora sa upotrebom prirodnog materijala – drveta.

KARAKTERISTIČNE FUNKCIONALNE CELINE: Komercijalna jedinica u prizemlju nekada je služila kao banka. Sama zgrada funkcionalno nije bila razvijena imajući u vidu raspored otvorenog prostor, a potom i sagledavajući stari svod, teške zidove od opeke, ali i fragmentisan raspored koji će diktirati funkcionalne celine kasnije. Jasno uočavamo da je projekat podeljen na 2 etaže.

Rešenje ovog problema bio je arhitektonski parazit u obliku mesingane konstrukcije koja je preoblikovala unutrašnjost i funkcionisala kao okosnica koja će korisnika ovog prostora pratiti od samog ulaza, preko dnevnog boravka i recepcije, do ormarića i na kraju do biciklističkog studia. Kao druga po vrednosti funkcionalna celina je biciklistička sala, crna kutija, koja je akustično odvojena od svog okruženja standardnim materijalima za sprečavanje prolaska zvuka. Svetlosna emisija, zvučni sistem i sofisticirani sistem ventilacionog sistema prilagođeni su specijalno za centar kako bi poboljšali dinamiku i osećaj kretanja na stacionarnim biciklima.

2.6. Biciklistički centar – primer br. 5[6]

PROSTORNO – PROGRAMSKA ORGANIZACIJA: Prostorno – programska organizacija je jasno definisana. Po površini prostor za korisnike i radnike je srazmeran i jasno odvojen fizičkim i vizuelnim pregradama. Pristup prostoru je predviđen kroz jedan ulaz. Glavni ulaz je direktno povezan sa recepcijom i maloprodajnim delom kroz deo za sedenje sa pogledom na park spolja sa jedne strane, dok je sa druge strane svlačionica sa sanitarnim blokom. U nastavku hodnika nižu se sve ostale funkcionalne celine koje su pažljivo organizovane i povezane sa izlomljenim hodnikom.

Slika 5. Osnova

ARHITEKTONSKI NARATIV: Klijent je želeo ovim projektom da napravi veliki stilski klub sa visokokvalitetnom opremom i originalnim dizajnom. Ekspresivan dinamičan dizajn koji su kreirali arhitekta Za Bor jedan je od faktora privlačenja korisnika, odnosno svojevrsna konkurentna prednost ovog centra je pažljivo osmišljen dizajn enterijera. Za ove rezultate klijent je pronašao odgovarajući prostor iz razloga jer je bila potrebna veliki prostor po površini sa visokim plafonima i dobrom izolacijom. Za vreme projektovanja investitor se pozabavio brandingom samog centra koji je kasnije uticao na izbor boja, kao i format informacionih i navigacionih znakova u centru.

MOBILIJAR: Mobilijar je pažljivo biran, počev od najsitnijih detalja rasvete, preko stolica, barskih stolica, dezena pulta itd. Odabirom mobilijara enterijer prostora podseća na futuristički stil kojeg karakteriše mobilijar zaobljene forme. Komadi mogu imati zaobljenu ili geometrijsku formu, ali su linije u tom slučaju uvek svedene. Ovaj projekat oslikava veliku osvetljenost prostora sa upotrebom prirodnog materijala – drveta. Takođe, enterijer je minimalistički projektovan uz

upotrebu drvenih podnih obloga i gumenih podloga koji čine skladnu celinu sa opremom koja je pažljivo odabrana za ovaj centar.

KARAKTERISTIČNE FUNKCIONALNE CELINE: Arhitektae su prilikom projektovanja prostorija pre svega pošli od funkcionalnog zoniranja. Generalno, fitnes centar je osmišljen kao lakonski prostor koji predstavlja podlogu za dinamične izlomljene zapremine koje u ovom projektu simbolizuju dinamiku i pokret kao suštinu svakog sporta i zdravog načina života. Funkcionalnost različitih crvenih volumena podrazumeva postavljanje svlačionica, trener-skih i drugih izolovanih prostora unutra, kao i podelu zona prema nivou buke. U dva najveća volumena smešteni su tihi poslovnii blok i bućni sala sa stacionarnim biciklama sa moćnim audio sistemom koju prati ritmićna muzika. Još jedna karakteristika kluba je zona kardio-vaskularnih mašina

3. ZAKLJUČAK

U svetu u kome nove tehnologije brzo diktiraju promene u radu i procesu korišćenja pojedinih institucija, kako ne bi došlo do njihovog izumiranja, neophodno je uložiti napore za očuvanje tradicije i samim tim održati svest o kulturi građana. Bogatstvo graditeljskog nasleđa, koje predstavlja izraz arhitekture vremena u kome je nastalo, pruža mogućnost karakteristićnog izražavanja koristeći se savremenim sredstvima. Koristeći se arhitektonskim sredstvima kao načinom komunikacije sa ljudima i okolinom moguće je minimalnim intervencijama stvoriti veliki doprinos i maksimalnu iskorišćenost transformisanog prostora. Upravo su ta arhitektonska sredstva ono što iskazuje karakter transformisanog prostora, njegovu obnovljenu formu, skladnu materijalizaciju, osvetljenje i funkciju koja svojom specifićnošću zadržava karakter prostora prilagođavajući ga vremenu u kome se nalazi i postavljajući temeljnu osnovu za dalje korišćenje u budućnosti.

Transformacijom objekta nekadašnje železnićke stanice na Paliću u savremeno opremljen biciklistićki centar doprinelo bi kvalitetu ovakvog tipa sportskih objekata u Srbiji i postavila grad Suboticu i Palić na biciklistićku turistićku mapu kakve postoje u razvijenijim državama Sveta.

Osim što će se urediti ceo kompleks železnićke stanice, jasno bi se pokazala želja građana da je ovakav objekat od velikog kulturno - istorijskog znaćaja i dalje potrebna turistićkom razvoju Subotice i Palića, doduše sa nešto drugaćijom funkcijom u odnosu na prvobitnu koju je imala nakon svoje planirane izgradnje.

Prateći sportski karakter transformisane stanice, posetio-cima bi bio pružen kvalitetan sadržaj koji bi ovakav tip sportskog objekta podigao na viši nivo.

4. LITERATURA

- [1] Francis, Alex. "What is a Spin Bike: Key Points." *The Sports Techs*, 11 Feb. 2021, <https://thesportstechs.com/what-is-a-spin-bike/>
- [2] Archdaily.com – kategorija: dizajn enterijera – sportski objekti; Amsterdam, Holandija - Evropa (preuzeto): 03.01.2021.); dostupno na: https://www.archdaily.com/787157/rocycle-xml?ad_source=search&ad_medium=search_result_projects
- [3] Archdaily.com – kategorija: dizajn enterijera–sportski objekti; Guadalajara, Meksiko - Evropa (preuzeto): 04.01.2021.); dostupno na: https://www.archdaily.com/950464/refuse-indoor-cycling-ii-estudiofernandaorozco?ad_source=search&ad_medium=search_result_projects
- [4] Archdaily.com – kategorija: dizajn enterijera – sportski objekti; Pariz, Francuska - Evropa (preuzeto): 05.01.2021.); dostupno na: https://www.archdaily.com/873004/lets-ride-lafayette-dasstudio?ad_source=search&ad_medium=search_result_projects
- [5] Archdaily.com – kategorija: dizajn enterijera – sportski objekti; Berlin, Nemaćka - Evropa (preuzeto): 09.01.2021.); dostupno na: https://www.archdaily.com/876529/becycle-gotz-plus-bilchev-architekten-plus-lien-tran-plus-draa?ad_source=search&ad_medium=search_result_projects
- [6] Archdaily.com – kategorija: dizajn enterijera – sportski objekti; Moskva, Rusija - Evropa (preuzeto): 19.10.2022.); dostupno na: https://www.archdaily.com/518020/smena-fitness-club-za-bor-architects?ad_medium=gallery

Kratka biografija:

Stefan Strajin rođen je u Novom Sadu 1995. godine. Osnovne studije arhitekture na Fakultetu tehnićkih nauka upisao je 2014. godine, a završio 2019. godine. Iste godine upisuje master smer na Fakultetu tehnićkih nauka – Dizajn enterijera.